

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำเสนอตามขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

จากการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ตามลำดับ

**2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตาม เพศ อาชีพ บทบาทในชุมชน และการศึกษา**

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตาม อาชีพ คือ การเกษตร รับจ้าง ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ/
รัฐวิสาหกิจ โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมใน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและมีอีก 2 ด้าน ไม่แตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และ
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

เมื่อจำแนกเป็นรายคู่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จำนวน 2 คู่ คือ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว กับ อาชีพการเกษตร และอาชีพรับจ้าง
โดยที่ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นมากกว่า อาชีพการเกษตร และอาชีพรับจ้าง

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตาม บทบาทในชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ประธานหรือรองประธานกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุน
หมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) กรรมการกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออม
ทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) และไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมีอีก 1 ด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งหมายความว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ในชุมชน

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน จำนวน 7 กลุ่ม คือ อาสาสมัครสาธารณสุข กับ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยที่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่า อาสาสมัครสาธารณสุข ในส่วน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กับ ประธานหรือรองประธานกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) กรรมการกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) และไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ โดยที่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่า ประธานหรือรองประธานกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) กรรมการกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) และไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ และในส่วน ผู้ใหญ่บ้าน กับ ไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ พบว่า ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่า ไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม การศึกษา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอนุปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ

ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอีก 2 ด้าน ไม่แตกต่างกันมากนัก มีนัยสำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 กลุ่ม คือ ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา กับ อนุปริญญาตรีขึ้นไป โดยที่ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมากค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่า อนุปริญญาตรีขึ้นไป

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะ โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา คือ ควรมีรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของประชาชนที่ชัดเจน และ ควรให้ประชาชนทุกหมู่บ้านได้วิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อบต.

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการแจ้งขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรให้ประชาชนได้ร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ควรให้ประชาชนได้ตรวจสอบเนื้อหาของสาระของร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบของสภา อบต. มากกว่านี้ ควรให้มีการประชาสัมพันธ์เนื้อหาของสาระของแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่ได้อำนาจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาอย่างเปิดเผย

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาท้องถิ่นมีการนำไปตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณมากน้อยเพียงใด

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมี คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนที่มีความเป็นรูปธรรม

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จะต้อง มี ดังนี้

4.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา คือ ประชาชนทุนหมู่บ้านต้อง สามารถเสนอปัญหาความจำเป็นในการที่จะพัฒนา กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วน ราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ ภาคเอกชน ร่วมเสนอปัญหา นำไปสู่การร่วมกันกำหนดปัญหาได้

4.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ต้องมีการ ร่วมคิด แนวทางการพัฒนา ร่วมจัดทำในกระบวนการแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมติดตามตรวจสอบ และ ร่วมประเมินความสำเร็จของแผน

4.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ จะต้องมี การร่วมในการติดตามตรวจสอบก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการว่าเนื้อหาของ แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามที่ได้จัดทำหรือไม่

4.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไป จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำ แผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นกระบวนการที่จะต้องมี การตรวจสอบข้อมูลซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่าจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูล ในการ ตรวจสอบจำนวนโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนา และจำนวนโครงการ กิจกรรมที่ได้นำไปสู่ การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.5 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล คือ จะต้องมี การร่วมในการ ติดตามความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น การติดตามสำรวจความพึงพอใจต่อแผน และการ ติดตามตรวจสอบดูผลย้อนกลับของแผนพัฒนา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

สมมติฐาน 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ตามลำดับ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารจัดการในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีกระบวนการดำเนินการในการบริหารงานสร้างการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน มีการดำเนินการที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ประชาชน และยังมีการกระตุ้นประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างดี ด้วยมีความเข้าใจในภารกิจหน้าที่บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) พร้อมทั้งข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า และยังเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องเริ่มจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ถึงจะดำเนินการในเรื่องการจัดทำงบประมาณเพื่อให้จ่ายได้ อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่าได้มีการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในทุก ๆ ปี มีการประชาสัมพันธ์ การทำโครงการ เช่น โครงการออกประชาคมแผนพัฒนาท้องถิ่น อบต. มะค่า ในการรับทราบปัญหา และสร้างกระบวนการเข้าถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ให้ได้มากที่สุด โครงการ อบต. สัญจร ที่ได้กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จึงทำให้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย อังคณา วงษ์นอก (2547 : 112 - 114) ได้ศึกษาการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอำเภอนาขุ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย วาสนา ถิ่นงาม (2548 : 62-64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา ตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550 : 53-55) ได้ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเห็นว่าเทศบาลเมืองสรวง มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย สง่า กาจู้ด (2550 : 51-52) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีมูลเหตุจูงใจการมีส่วนร่วมของประชาคมที่สำคัญคือ ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อ อบต. อยู่ในระดับมาก ประชาชนมีความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับมาก ประชาชนมีความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล อยู่ในระดับมาก และประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์กรและบทบาทหน้าที่ของประชาคม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล คือ ประชาชนขาดสิ่งจูงใจในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางส่งเสริม/สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผน คือผู้นำองค์กรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับปานกลาง อบต. ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนให้มากขึ้น อยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมให้ประชาชนมีความสนใจในการจัดทำแผนให้มากขึ้น อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย กนกวรรณ หยกอำนวยชัย (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีระยะเวลาที่

อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึงแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ปัจจัยสิ่งจูงใจในการเข้าร่วม โอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม และอำนาจในการส่งเสริมให้เข้าร่วม มีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐาน 2 ประชาชนจำแนกตาม เพศ อาชีพ บทบาทในชุมชน และ การศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ได้มีส่งเสริมการดำเนินการในการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นตามหลักประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลอย่างทั่วถึง โดยให้สิทธิให้โอกาสแก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง แต่ด้วยปัจจุบันประชาชนได้มีการพัฒนากลุ่มสตรี เช่นกองทุนพัฒนาสตรีตำบลมะค่า ทำให้ประชาชนเพศหญิงมีบทบาทที่มากขึ้น และยังเข้าใจบทบาทหน้าที่ว่ามีได้จำกัดไว้เฉพาะเพศชาย จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนเพศหญิงมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่าเพศชายสอดคล้องกับ งานวิจัย วาสนา ถิ่นงาม (2548 : 62-64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านรวบรวมปัญหา/ความต้องการ ด้านขึ้นร่วมปฏิบัติการ ด้านขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล / สาเหตุปัญหา ด้านขึ้นติดตามการดำเนิน โครงการ/กิจกรรม ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล: ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ งานวิจัย สุดาวรรณ์ มีบัว (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล ทศนคติต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ ด้านการพัฒนาการร่วมทำกิจกรรมการพัฒนาและ การได้รับอบรมด้านการพัฒนา สอดคล้องกับ งานวิจัย ชำนิ มะโร (2550 : 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษาพบว่า 1)ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง 2)เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา ตามเพศมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามศาสนา มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามระดับการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (หมู่บ้าน) มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตำแหน่งทางราชการ/สังคมมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ตามวิธีการติดต่อสื่อสารกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

สามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ งานวิจัย ชานุกินต์ ชุ่มชื่น (2550 : 73-75) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีสูงกว่าเพศชาย 3. ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ทราบว่าเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับประโยชน์อย่างไร ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้าใจว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญอย่างไร ข้อเสนอแนะพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึง โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สอดคล้องกับ งานวิจัย สิทธิศักดิ์ สารระอาภรณ์ (2550 : 141) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำแผนสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในด้าน ฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล น้อยที่สุด เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ปรากฏว่า กลุ่มประชากรที่มีเพศ อายุ การนับถือศาสนา และสำเร็จการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน แต่กลุ่มประชากรที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลอง

เฉลิมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ร่วมมือกันแก้ปัญหา รองลงมาคือ การชี้แจงงบประมาณรายรับ-รายจ่าย ให้เจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจข้อมูลจากประชาชนเพื่อจะได้แก้ปัญหาตรงจุด ตรงเป้าหมาย และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิมควรเข้าถึงประชาชนมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน สอดคล้องกับ งานวิจัย สมศักดิ์ พรหมเตื้อ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ข โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตาม อาชีพ ผลการวิจัย พบว่า

ประชาชน อาชีพ การเกษตร รับจ้าง ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมีอีก 2 ด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า มีการดำเนินการให้ความสำคัญในทุกอาชีพของประชาชนในพื้นที่ โดยในการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกงานและกิจกรรม ขั้นตอนการจัดทำแผนนั้นมีการส่งเสริมอย่างเต็มที่ ตั้งแต่เริ่มแรกจนได้แผนพัฒนา และจากผลการวิจัย เมื่อจำแนกเป็นรายคู่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ อาชีพ

ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว กับ อาชีพการเกษตร และอาชีพรับจ้าง โดยที่ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่า อาชีพการเกษตร และอาชีพรับจ้างซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นกลุ่มที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนมากที่สุดโดยจะเป็นกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ตลอดได้ร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาทุกครั้งจึงมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าอาชีพอื่น สอดคล้องกับ งานวิจัย สุदारวรรณ์ มีบัว (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล ทักษะติดต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ ด้านการพัฒนาการร่วมทำกิจกรรมการพัฒนาและ การได้รับอบรมด้านการพัฒนา สอดคล้องกับ งานวิจัย พันทิพา พันธุสุรินทร์ (2548 : 82-84) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล หนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ พบว่า ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล หนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ งานวิจัย ชาญนิตย์ ชุ่มชื่น (2550 : 73-75) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีสูงกว่าเพศชาย 3. ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ทราบว่าเมื่อเข้าไป

มีส่วนร่วมแล้วจะได้รับประโยชน์อย่างไร ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้าใจว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญอย่างไร ข้อเสนอแนะพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึง โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตาม บทบาทในชุมชน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม บทบาทในชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ประธานหรือรองประธานกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) กรรมการกลุ่มในชุมชน (กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ) และไม่ได้เป็นกรรมการกลุ่มใด ๆ โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมีอีก 1 ด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบริบทในแต่ละพื้นที่หมู่บ้าน ในตัวบุคคลผู้มีบทบาทในชุมชน มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม อีกทั้งความต้องการในการกำหนดทิศทางการพัฒนาก็ต่างกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัย ชาญนิตย์ ชุ่มชื่น (2550 : 73-75) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีสูงกว่าเพศชาย 3. ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ทราบว่าเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับประโยชน์อย่างไร ยังไม่ถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้าใจว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญอย่างไร ข้อเสนอแนะพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึง โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีสอดคล้องกับแนวคิด ทัดดาว บุญปาด (2530 : 27) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของชุมชนของบุคคลนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจตกต่ำ จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตาม การศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามจำแนกตาม การศึกษา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอนุปริญาตรึขึ้นไป โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอีก 2 ด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

เมื่อจำแนกเป็นรายคู่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา กับ อนุปริญาตรึขึ้นไป โดยที่ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มากกว่า อนุปริญาตรึขึ้นไป ในการวิจัยดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การได้รับการศึกษาของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ที่มีความแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่นต่างกัน โดยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง ขึ้นจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า ระดับการศึกษาที่ไม่มาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่สูงเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่า ทำให้มีความรู้เข้าใจในกระบวนการจัดการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าใจขั้นตอนในการเสนอโครงการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ร่วมประชาคมจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน ประชาคมแผนระดับตำบล รวมถึงการการเข้ามาเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาแผนองค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีการศึกษาต่างกันมีความแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัย ชาญนิตย์ ชุ่มชื่น (2550 : 73-75) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคอกหงส์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนสามปีสูงกว่าเพศชาย 3. ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ทราบว่าเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับประโยชน์อย่างไร ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้าใจว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญอย่างไร ข้อเสนอแนะพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึง โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สอดคล้องกับงานวิจัย สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาฉุน จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาฉุน

จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จะต้องมี ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา คือ ประชาชนทูนหมู่บ้าน ต้องสามารถเสนอปัญหาความจำเป็นในการที่จะพัฒนา กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ ภาคเอกชน ร่วมเสนอปัญหา นำไปสู่การร่วมกันกำหนดปัญหาได้

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ต้องมีการร่วมคิดแนวทางการพัฒนา ร่วมจัดทำในกระบวนการแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมติดตามตรวจสอบ และร่วมประเมินความสำเร็จของแผน

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ จะต้องมีการร่วมในการติดตามตรวจสอบก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการว่าเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามที่ได้จัดทำหรือไม่

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นกระบวนการที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่าจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูล ในการตรวจสอบจำนวน โครงการกิจกรรมในแผนพัฒนา และจำนวนโครงการ กิจกรรมที่ได้นำไปสู่การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล คือ จะต้องมีการร่วมในการติดตามความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น การติดตามสำรวจความพึงพอใจต่อแผน และการติดตามตรวจสอบดุลยอ่อนกลับของแผนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกำหนดปัญหา ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มากขึ้น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชน หรือบุคคลทั่วไปได้มีส่วนร่วม

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ควรให้มีการประชาสัมพันธ์เนื้อหาของแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่ได้ดำเนินการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาในหลาย ๆ ช่องทาง

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ควรส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาอย่าเปิดเผย

1.5 ควรส่งเสริมประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา และทุกหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า